

ĐỔI MỚI, HOÀN THIỆN PHƯƠNG THỨC CẨM QUYỀN LÀ NỀN TẢNG NÂNG CAO NĂNG LỰC CẨM QUYỀN

Pgs.ts Lê Văn Toàn
*Học viện Chính trị – Hành chính quốc gia
Hồ Chí Minh*

Tron 30 năm tiến hành công cuộc cải cách mở cửa, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã có nhiều nhận thức mới và giải pháp mới từ lý luận đến thực tiễn công tác xây dựng Đảng, phát triển Đảng. Những điều này đã làm phong phú và hoàn thiện bốn cơ bản: Lý luận cơ bản, đường lối cơ bản, cương lĩnh cơ bản, kinh nghiệm cơ bản của Đảng, có tác dụng chỉ đạo căn bản, lâu dài sự nghiệp xây dựng Đảng Cộng sản Trung Quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Bàn về kinh nghiệm xây dựng Đảng của Đảng Cộng sản Trung Quốc là vấn đề quá rộng. Trong bài viết này, chúng tôi chỉ bàn về một khía cạnh cơ bản là *đổi mới và hoàn thiện phương thức cầm quyền – nền tảng nâng cao năng lực cầm quyền của Đảng Cộng sản Trung Quốc*. Để làm tốt công việc này, từ ngày cải cách, mở cửa đến nay, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn chú trọng nghiên cứu sáng tạo từ thực tiễn đến lý luận trên nhiều bình diện, nhưng điểm

nổi bật là tập trung vào những vấn đề cơ bản sau.

I. TỔ CHỨC XÁC ĐỊNH TRỌNG TÂM CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU PHƯƠNG THỨC CẨM QUYỀN

Sự tiến triển của đổi mới phương thức lãnh đạo, phương thức cầm quyền luôn luôn phải phù hợp với tình hình mới, tức là phải tiến cùng thời đại.

Một là, từ nhận thức tư tưởng, coi phương thức cầm quyền của Đảng là công việc có vai trò mang tính toàn cục trong cải cách và xây dựng nền chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa. Điều căn bản của phát triển dân chủ chính trị xã hội chủ nghĩa chính là phải đảm bảo sự thống nhất giữa kiên trì sự lãnh đạo của Đảng với nhân dân làm chủ và quản lý đất nước theo pháp luật. Đây là nguyên tắc chính trị phải tuân thủ trong đổi mới phương thức lãnh đạo và phương thức cầm quyền của Đảng. Các Đại hội Đảng Cộng sản Trung Quốc từ Đại hội XI đến Đại hội XVIII đều nhấn mạnh ba yếu tố trên, coi đó là ý tưởng cơ bản để đổi mới

phương thức lãnh đạo, phương thức cầm quyền của Đảng.

Hai là, về chế độ, không ngừng nghiên cứu hoàn thiện khung thể chế chính trị của Đảng Cộng sản cầm quyền. Qua tổng kết kinh nghiệm cầm quyền trước và trong cải cách mở cửa, Đảng Cộng sản Trung Quốc nhận thức rằng, phải tăng cường xây dựng pháp chế dân chủ thì phương thức cầm quyền dân chủ mới được bảo đảm. Từ tổng kết đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn hướng tới kiện toàn chế độ dân chủ, làm phong phú hình thức dân chủ, mở rộng việc tham gia chính trị có trật tự của công dân, đảm bảo bầu cử dân chủ, quyết sách dân chủ, quản lý dân chủ và giám sát dân chủ theo pháp luật, có quyền lợi và tự do rộng rãi, tôn trọng và đảm bảo nhân quyền.

Ba là, xác lập phương lược cơ bản quản lý đất nước theo pháp luật và ý tưởng mới cầm quyền theo pháp luật, cầm quyền khoa học và cầm quyền dân chủ. Muốn đổi mới phương thức lãnh đạo, phương thức cầm quyền của Đảng thì phải tăng cường xây dựng pháp chế xã hội chủ nghĩa, xử lý một cách khoa học quan hệ giữa Đảng và pháp luật, đặc biệt là Hiến pháp. Từ Hội nghị Trung ương 3 Khóa XI đến nay, Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã nhiều lần nhấn mạnh rằng, Đảng phải hoạt động trong phạm vi của Hiến pháp và pháp luật. Mục tiêu cải cách phương lược quản lý đất nước theo pháp luật và thể chế chính trị xây dựng nhà nước pháp trị được các Đại hội Đảng thông qua chứng tỏ nhận thức về xây dựng nền chính trị

dân chủ xã hội chủ nghĩa và đổi mới phương thức cầm quyền đã đạt tới trình độ cao, tạo động lực mạnh mẽ cho phương thức cầm quyền của Đảng tiến tới khoa học hóa, hiện đại hóa.

Bốn là, đã xác lập được nguyên tắc cơ bản thực hiện sự lãnh đạo của Đảng. Sự lãnh đạo của Đảng chủ yếu là lãnh đạo chính trị, lãnh đạo tổ chức và lãnh đạo tư tưởng, đây là điều luôn được nhấn mạnh từ Hội nghị Trung ương 3 Khóa XI đến nay. Trong văn kiện các Đại hội Đảng Cộng sản Trung Quốc gần đây đều nhấn mạnh: “Tính chất của Đảng khác với cơ quan chính quyền, chức năng khác nhau, hình thức tổ chức và phương thức làm việc khác nhau. Đảng không thể thay thế Đại hội đại biểu nắm quyền điều hành nhà nước. Sự lãnh đạo chính trị, lãnh đạo tổ chức, lãnh đạo tư tưởng phải thực hiện thông qua nguyên tắc chính trị,... Phải giỏi trong việc biến chủ trương có liên quan tới công việc trọng đại của Đảng thành ý chí của nhà nước thông qua trình tự pháp định”¹.

Năm là, nêu ra phương hướng đổi mới phương thức lãnh đạo và hình thức cầm quyền của Đảng. Văn kiện các Đại hội Đảng Cộng sản Trung Quốc, đặc biệt là văn kiện Đại hội XVI khẳng định, kiên trì hoàn thiện chế độ dân chủ xã hội chủ nghĩa, tăng cường xây dựng pháp chế xã hội chủ nghĩa, cải cách và hoàn thiện cơ chế quyết sách, đi sâu cải cách thể chế tư pháp, cải cách chế độ cán bộ, tăng cường giám sát quyền lực, giữ gìn sự ổn định xã hội. Thực hiện phương hướng này, đòi hỏi Đảng phải xử lý tốt mối quan hệ giữa dân chủ trong Đảng và dân

chủ trong nhân dân, quan hệ giữa Đảng và pháp luật, quan hệ giữa Đảng và chính quyền, quan hệ giữa Đảng và xã hội, giữa Đảng và đoàn thể quần chúng.

II. PHƯƠNG THỨC CẦM QUYỀN PHẢI ĐÚNG VỮNG TRONG THỰC TẾ, PHÙ HỢP VỚI HIỆN ĐẠI HÓA

Phương thức cầm quyền của Đảng là nhân tố chế ước trực tiếp để Đảng lãnh đạo chính quyền nhà nước, tạo ảnh hưởng xã hội, thúc đẩy năng lực và trình độ phát triển xã hội. Nó liên quan tới sự lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước và toàn xã hội có khoa học không, có hiệu quả không; liên quan tới mục đích cầm quyền của Đảng có thể thực hiện được không, từ đó cũng liên quan tới việc củng cố địa vị cầm quyền của Đảng và quản lý lâu dài Nhà nước xã hội chủ nghĩa. Chính vì thế, phương thức cầm quyền phải đứng vững trong thực tế, phù hợp với quá trình hiện đại hóa. Muốn đạt được điều đó, Đảng luôn chú ý những điểm then chốt sau:

Thứ nhất, khâu quan trọng thực hiện mục tiêu cầm quyền là phải xác lập phương thức cầm quyền một cách khoa học.

Mục tiêu của Đảng là một trong những yếu tố cơ bản tạo nên tảng cầm quyền. Mục tiêu của Đảng cầm quyền có thể phân thành hai tầng nấc. *Một là*, củng cố địa vị cầm quyền, tranh thủ cầm quyền lâu dài; *hai là*, duy trì và thực hiện lợi ích của đối tượng cầm quyền, thực hiện cương lĩnh và lý tưởng của Đảng. Mục tiêu cầm quyền của Đảng

Cộng sản Trung Quốc trong giai đoạn hiện nay chủ yếu là xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, thực hiện xây dựng đất nước phồn vinh, nhân dân giàu có, hạnh phúc, thực hiện giấc mộng Trung Hoa. Đảng Cộng sản giữ vai trò chủ đạo trong đời sống chính trị và chịu trách nhiệm trực tiếp đối với sự phát triển chính trị của đất nước, thông qua đổi mới, hoàn thiện phương thức cầm quyền, không những nâng cao được năng lực cầm quyền của Đảng mà còn thúc đẩy công cuộc xây dựng văn minh chính trị của đất nước phát triển. Thực tiễn chứng minh rằng, tính khoa học của phương thức cầm quyền là nhân tố tất yếu thực hiện mục tiêu cầm quyền. Tính hiệu quả của phương thức cầm quyền được quyết định ở năng lực cầm quyền và định vị chức năng đúng đắn của nó. Hội nghị Trung ương 4 Khóa XVI của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành nghị quyết riêng về tăng cường xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng. Nghị quyết chỉ rõ, vấn đề năng lực cầm quyền của Đảng là đề tài chiến lược trọng đại liên quan tới sự thịnh vượng hay suy vong của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc; liên quan tới tiền đồ, vận mệnh của dân tộc Trung Hoa, liên quan tới sự tồn vong của Đảng và sự ổn định lâu dài của đất nước. Nguyên Tổng Bí thư Hồ Cẩm Đào chỉ rõ: “Xây dựng lý luận cầm quyền của Đảng là một hệ thống công trình bao gồm các bình diện chủ yếu như: ý tưởng cầm quyền, cơ sở cầm quyền, phương lược

cầm quyền, thể chế cầm quyền, phương thức cầm quyền, nguồn lực cầm quyền...”².

Xét từ ý nghĩa trên, có thể nói, phương thức cầm quyền là cơ sở quan trọng ảnh hưởng và quyết định năng lực cầm quyền của Đảng. Chỉ có xác lập được phương thức cầm quyền một cách khoa học, có hiệu quả mới có thể nâng cao năng lực cầm quyền, thực hiện được mục tiêu cầm quyền của Đảng.

Thứ hai, sự thay đổi điều kiện và môi trường cầm quyền đòi hỏi phương thức cầm quyền phải tiến cùng thời đại.

Trong thời đại ngày nay, Đảng Cộng sản Trung Quốc cầm quyền trong hoàn cảnh mới chưa từng có, thể hiện rõ qua những bình diện chủ yếu sau:

Một là, Trung Quốc đang ở trong thời đại mở cửa chưa từng có từ trước tới nay. Điều này không chỉ do toàn cầu hóa gây ra mà còn là đòi hỏi phát triển của nội thân Trung Quốc. Trung Quốc muốn trở dậy hòa bình thì phải hòa nhập với thế giới. Hơn nữa, sự trở dậy của Trung Quốc đang làm thế giới đặc biệt quan tâm. Công việc nội bộ của Trung Quốc trở thành vấn đề mà các phương tiện truyền thông trên thế giới luôn chú trọng đăng tải, bình luận. Trong tình hình này, phương thức cầm quyền của Đảng phải tiến cùng thời đại.

Hai là, việc xây dựng và phát triển thể chế kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa cũng đòi hỏi phương thức cầm quyền của Đảng phải tiến cùng thời đại. Vì điều này không chỉ thay đổi căn bản

hình thái kinh tế Trung Quốc mà còn làm thay đổi quan điểm giá trị và phương thức hành vi của người Trung Quốc. Đảng Cộng sản Trung Quốc nằm ở trung tâm của sự thay đổi này cũng đang đứng trước sự thay đổi và thử thách chưa từng có. Vậy nên phương thức cầm quyền của Đảng phải tiến cùng thời đại.

Ba là, trải qua hơn 30 năm cải cách mở cửa, cơ cấu xã hội và ý thức nhóm của người Trung Quốc có sự thay đổi to lớn. Công cuộc cải cách, mở cửa dẫn tới việc cải tổ giai cấp xã hội, lợi ích giai tầng và cơ cấu xã hội. Giai cấp công nhân, giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức đã có những đổi mới cơ bản. Giai cấp tư sản trung lưu với chủ doanh nghiệp tư nhân đang trở dậy. Bản thân đội ngũ hàng chục triệu đảng viên cũng có những thay đổi quan trọng. Thế hệ đảng viên mới mặc dù có trình độ văn hóa cao và tinh thần hiện đại hóa nhưng nhìn chung họ còn thiếu kiến thức lịch sử Đảng và nhận thức về truyền thống. Những thay đổi này làm cho sự cầm quyền của Đảng càng khó hơn nên phương thức cầm quyền của Đảng dứt khoát phải tiến cùng thời đại.

Bốn là, đổi mới phương thức cầm quyền là yêu cầu bên trong của phương lược quản lý đất nước theo pháp luật. Thực hiện sự thay đổi từ “nhân trị”, “đảng trị” sang “pháp trị” là sự thay đổi có ý nghĩa sâu xa trong tiến trình cải cách của Trung Quốc. Quản lý đất nước theo pháp luật quan trọng nhất là quản lý đất nước theo Hiến pháp, thực hiện

mọi người – từ công dân đến đảng viên, tổ chức đảng, chính quyền, đoàn thể đều bình đẳng trước pháp luật. Việc nêu ra phương lược quản lý đất nước theo pháp luật vừa là phương hướng chuyển đổi phương thức cầm quyền, vừa là nguyên tắc quan trọng trong đổi mới phương thức cầm quyền của Đảng. Vì vậy, đổi mới phương thức cầm quyền trở thành khâu then chốt trong việc thực hiện phương lược quản lý đất nước theo pháp luật.

III. TỪNG BƯỚC HOÀN THIỆN PHƯƠNG THỨC CẦM QUYỀN CỦA ĐẢNG

Những trình bày ở trên về lý luận và thực tiễn cầm quyền đã được Đảng Cộng sản Trung Quốc vận dụng vào thực tiễn để không ngừng hoàn thiện phương thức cầm quyền của Đảng. Nghị quyết bốn Đại hội XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc nêu rõ, phải kiên trì cầm quyền khoa học, cầm quyền dân chủ, cầm quyền theo pháp luật, đây là phương hướng cơ bản nhằm không ngừng hoàn thiện phương thức cầm quyền của Đảng. Để thực hiện điều đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xác định rõ những điều cơ bản sau cần thực hiện triệt để.

1. Nguyên tắc và điểm then chốt trong đổi mới về phương thức cầm quyền

Đổi mới phương thức cầm quyền cần xác định rõ nguyên tắc và những điểm mấu chốt sau:

Thứ nhất, đổi mới phương thức cầm quyền phải có lợi cho việc tăng cường sự lãnh đạo và giữ vững địa vị cầm quyền của Đảng, có lợi cho phục vụ nhân dân. Đây là mục đích căn bản và nguyên tắc

cơ bản nhất của đổi mới phương thức cầm quyền.

Thứ hai, đổi mới phương thức cầm quyền cần phải kiên trì quản lý đất nước theo pháp luật, đảm bảo cho nhân dân làm chủ đất nước về chế độ, pháp luật.

Thứ ba, đổi mới phương thức cầm quyền cần phải ra sức phát triển chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa, xây dựng văn minh chính trị xã hội chủ nghĩa. Đây là yêu cầu bản chất và con đường cầm quyền vì nhân dân của Đảng.

Thứ tư, đổi mới phương thức cầm quyền phải kiên trì chế độ tập trung dân chủ, thực hiện sự thống nhất biện chứng giữa dân chủ và tập trung. Đây là nguyên tắc quan trọng trong đổi mới phương thức cầm quyền.

Thứ năm, kiên trì nguyên tắc cầm quyền đạt hiệu quả cao, thanh liêm, công bằng, chính trực. Phương thức cầm quyền không chỉ là vấn đề mang tính khoa học mà còn là vấn đề giá thành, năng suất và liêm khiết. Đây là nguyên tắc để đo đếm hiệu quả của cầm quyền.

Đổi mới phương thức cầm quyền còn đặc biệt chú trọng những điểm then chốt sau:

Thứ nhất là quan hệ giữa Đảng và Chính phủ. Đảng Cộng sản Trung Quốc vừa là hạt nhân lãnh đạo, vừa là đảng cầm quyền duy nhất. Quan hệ giữa Đảng và Chính phủ dễ dẫn đến Đảng và chính quyền không tách rời. Nhưng lãnh đạo và cầm quyền không phải là một việc. Lịch sử trước cải cách mở cửa chứng minh rõ Đảng thay thế Chính phủ là chồng chéo, lấn sân, bao biện. Hiện

nay, cách làm đó càng không phù hợp với chính trị hiện đại.

Thứ hai là quan hệ giữa Trung ương và địa phương. Trung Quốc là nước lớn có nhiều dân tộc, quan hệ giữa Trung ương và địa phương luôn là vấn đề quan trọng phức tạp. Trung Quốc vừa có đặc điểm nước lớn thống nhất, vừa có truyền thống chia rẽ, kéo bè kéo cánh. Vấn đề tôn giáo không nghiêm trọng nhưng vấn đề dân tộc thì không thể coi thường. Đổi mới phương thức cầm quyền của Đảng cần phải xem xét tới những đặc điểm này.

Thứ ba là quan hệ giữa Đảng, thị trường và doanh nghiệp. Đổi mới phương thức cầm quyền phải thích nghi với yêu cầu kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa giải quyết tốt mối quan hệ giữa Đảng, Chính phủ với thị trường và doanh nghiệp. Thủ tướng Ôn Gia Bảo đã nhiều lần đề cập đến việc cải cách thể chế quản lý hành chính, thúc đẩy đổi mới quản lý của Chính phủ phải “thực hiện tách rời chính quyền và doanh nghiệp... Phải chuyển chức năng quản lý kinh tế của Chính phủ vào việc chủ yếu phục vụ chủ thể thị trường và tạo môi trường phát triển lành mạnh, chủ yếu vận dụng biện pháp kinh tế và biện pháp pháp luật quản lý kinh tế”³.

Thứ tư là quan hệ giữa chính trị trong nước và chính trị quốc tế. Toàn cầu hóa làm cho chính trị trong nước liên quan chặt chẽ với chính trị quốc tế. Mối liên hệ giữa Trung Quốc và các tổ chức quốc tế đòi hỏi Đảng cầm quyền phải có tầm nhìn quốc tế, khi quyết định các quyết sách lớn phải tính đến nhân tố

quốc tế. Điều này ảnh hưởng tới đổi mới phương thức cầm quyền.

Thứ năm là quan hệ giữa cầm quyền, quản lý và pháp trị. Xã hội Trung Quốc từng bước tiến tới xã hội pháp trị. Điều này cũng cần xem xét khi đổi mới phương thức cầm quyền của Đảng cho phù hợp.

Thứ sáu là quan hệ với truyền thống văn hóa. Trung Quốc có bề dày truyền thống văn hóa sâu sắc và phức tạp. Cầm quyền là hành vi chính trị cao cấp thuộc phạm trù văn hóa. Văn hóa quan trường thời đại cũ không chỉ ảnh hưởng tới quan niệm và ý thức cầm quyền mà còn ảnh hưởng tới tư duy và phương thức hành vi của họ. Nghiên cứu đổi mới phương thức cầm quyền phải quan tâm sâu sắc đến vấn đề này.

2. Tiêu chuẩn đánh giá phương thức cầm quyền

Một đảng cầm quyền lựa chọn phương thức cầm quyền như thế nào do nhiều nguyên nhân quyết định. Nhưng chủ yếu được quyết định ở những nhân tố cơ bản sau. *Thứ nhất là* truyền thống văn hóa lịch sử, *thứ hai là* trình độ phát triển sức sản xuất và thể chế kinh tế, và *thứ ba là* ý tưởng cầm quyền. Vậy thì làm thế nào để đánh giá phương thức cầm quyền? Có những cách thức cơ bản sau:

Một là, xem xét phương thức cầm quyền có hợp lý hay không. Tính hợp lý ở đây là chỉ tính hợp lý lịch sử, tức là có phù hợp với điều kiện lịch sử hay không. Đồng thời cũng phải thấy được điều kiện lịch sử thay đổi thì đòi hỏi phương thức

cầm quyền cũng phải thay đổi theo. Đây là đòi hỏi của phép biện chứng duy vật.

Hai là, xem phương thức cầm quyền có năng suất không. Điều này chủ yếu xem phương thức cầm quyền mới của Đảng có thể thúc đẩy sự phát triển kinh tế và tiến bộ xã hội hay không, có làm cho quyền lực nhà nước phát triển theo hướng thống nhất hay không.

Ba là, phải xem xét nó có khiến cho quần chúng nhân dân thỏa mãn hay không. Phương thức cầm quyền tốt hay không tốt cuối cùng được quyết định bởi nhân dân có hài lòng hay không. Bởi vậy, bất kỳ sự đổi mới phương thức cầm quyền nào cũng phải lấy lợi ích và ý chí của nhân dân làm cơ sở⁴.

3. Đổi mới, hoàn thiện phương thức cầm quyền của Đảng

Đổi mới phương thức cầm quyền là vấn đề Đảng phải thường xuyên đổi mới. Quá trình lãnh đạo của Đảng là quá trình không ngừng đổi mới, hoàn thiện phương thức cầm quyền. Phương thức cầm quyền một cách khoa học là điều kiện then chốt để thực hiện sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng. Thời đại luôn phát triển, biến đổi khôn lường, môi trường mà Đảng tồn tại, những vấn đề mới mà Đảng phải đối mặt và nhiệm vụ mà Đảng phải giải quyết cũng không ngừng biến đổi. Những điều đó yêu cầu phương thức cầm quyền của Đảng phải luôn đổi mới cho phù hợp. Tình hình trên đòi hỏi Đảng phải chú trọng những điều cơ bản sau:

Thứ nhất, tăng cường ý thức cầm quyền của Đảng, kiên trì tư tưởng lập Đảng vì công, cầm quyền vì dân

Ý thức cầm quyền là chỉ trách nhiệm và sứ mệnh chính trị của đảng nắm chính quyền và thành viên của đảng trong việc thực hiện chức năng cầm quyền, củng cố địa vị cầm quyền. Cán bộ, đảng viên có ý thức cầm quyền hay không liên quan đến việc củng cố địa vị cầm quyền của Đảng và sự thịnh suy của chính quyền nhà nước.

Tăng cường ý thức cầm quyền cần phải tăng cường ý thức nắm bắt thời cơ. Có thể nắm chắc thời cơ đẩy nhanh sự phát triển là khâu then chốt xem xét một nước, một dân tộc có giành được lợi thế hay không.

Tăng cường ý thức cầm quyền cần phải tăng cường ý thức chịu đựng gian khổ. Trước tình hình mới, nhiệm vụ mới, nâng cao trình độ lãnh đạo và trình độ cầm quyền của Đảng, nâng cao năng lực chống thoái hóa, biến chất, đẩy lùi rủi ro là những vấn đề quan trọng mà trong quá trình đổi mới Đảng phải luôn rèn luyện, giải quyết dứt điểm.

Tăng cường ý thức cầm quyền là tăng cường ý thức đổi mới cầu tiến bộ. Đổi mới là linh hồn của sự tiến bộ của một dân tộc, là động lực không mệt mỏi, là ngọn nguồn giữ vững sức sống của Đảng cầm quyền. Phải tự giác giải phóng tư tưởng thoát khỏi sự ràng buộc của những quan niệm, cách làm và thể chế đã lỗi thời, những lý giải sai lầm và hình thức giáo điều về chủ nghĩa Mác – Lênin, những gông cùm của chủ nghĩa chủ

quan, siêu hình. Phải nắm vững nhịp đập thời đại, đứng vững trong thực tiễn mới, đảm bảo sự đổi mới hiệu quả của phương thức cầm quyền.

Tăng cường ý thức cầm quyền cần phải tăng cường ý thức phát triển Đảng, làm thịnh vượng đất nước. Phát triển là đạo lý cứng. Phát triển là nhiệm vụ cấp bách của Đảng trong việc cầm quyền chấn hưng đất nước, cũng là chủ đề xuyên suốt tư tưởng *Ba đại biểu* và quan điểm *phát triển một cách khoa học*. Đòi hỏi của phát triển cần có cách nghĩ mới, có đột phá mới, có hành động mới.

Tăng cường ý thức cầm quyền cần tăng cường ý thức công bộc cầm quyền vì dân. Tổng Bí thư Hồ Cẩm Đào nêu rõ: “tin ai, dựa vào ai, vì ai, có luôn đứng trên lập trường của đông đảo nhân dân hay không là đường ranh giới phân biệt giữa chủ nghĩa duy vật và chủ nghĩa duy tâm, cũng là đá thử vàng để phán đoán đảng có phải là đảng cầm quyền của chủ nghĩa Mác hay không?”⁵.

Tăng cường ý thức cầm quyền cần phải đổi mới phương thức cầm quyền, nâng cao năng lực cầm quyền. Trong trào lưu mới, những tư tưởng phủ định Đảng, hoài nghi sự lãnh đạo của Đảng, mưu đồ thực hiện chế độ đa đảng và mô phỏng theo chế độ phương Tây ngày càng phát triển đa dạng, phức tạp, càng chứng tỏ tầm quan trọng của việc tăng cường ý thức cầm quyền.

Tăng cường ý thức cầm quyền phải tuân thủ quy luật cầm quyền của Đảng. Trong quá trình chế định phương châm, chính sách lớn, quản lý công việc quốc

gia phải luôn xem xét vấn đề từ góc độ cầm quyền. Điểm quan trọng đầu tiên trong quy luật cầm quyền là đảng cầm quyền phải hoạt động trong phạm vi Hiến pháp và pháp luật và phải có cơ sở pháp lý cầm quyền. Cơ sở pháp lý căn bản nhất là sự công nhận của nhân dân đối với đảng cầm quyền”⁶.

Hai là, kiên trì cầm quyền một cách khoa học, đảm bảo chính xác vai trò hạt nhân “ nắm toàn diện, phối hợp nhịp nhàng các bên” của Đảng

Cầm quyền một cách khoa học chính là phải lãnh đạo sự nghiệp xây dựng hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa Trung Quốc bằng tư tưởng, chế độ và phương pháp khoa học. Cầm quyền một cách khoa học đòi hỏi phải phân chia một cách khoa học chức năng khác nhau giữa đảng cầm quyền và quyền lực công của nhà nước, phân chia nguyên tắc lãnh đạo của đảng đối với quyền lập pháp, quyền hành pháp và quyền tư pháp, tạo quan hệ thuận lợi giữa đảng và chính quyền về mặt thể chế. Muốn đạt được điều đó, cần thực hiện tốt những điều sau:

- *Kiên trì sự lãnh đạo chính trị của Đảng đối với phương châm chính sách lớn và công tác chế định đường lối, phương châm, chính sách đúng đắn của Đảng*. Đây là nguyên tắc cơ bản thực hiện sự lãnh đạo của Đảng trên các vấn đề trọng đại, vấn đề mang tính phương hướng phát triển quốc gia. Trong quá trình lãnh đạo này phải hoàn thiện chế độ tập trung dân chủ trong Đảng, phát huy đầy đủ vai trò của đảng viên, đảm

bảo tính đúng đắn của dân chủ hóa, khoa học hóa.

- *Kiên trì tốt nguyên tắc Đảng quản lý cán bộ.* Đảng muốn đổi mới và hoàn thiện phương thức lãnh đạo và phương thức cầm quyền, nâng cao trình độ cầm quyền thì phải giới thiệu đảng viên và nhân tài xuất sắc tài đức song toàn, được quần chúng thừa nhận vào cương vị lãnh đạo các cấp, và thực hiện chức năng quan trọng của Đảng là luân chuyển nhân tài cho các cơ quan chính phủ và các tổ chức chính trị trong xã hội.

- *Kiên trì sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng đối với quân đội và bộ máy nhà nước chuyên chính dân chủ nhân dân.* Đây là những đòi hỏi để bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ, gìn giữ toàn vẹn chủ quyền quốc gia.

- *Kiên trì sự lãnh đạo ý thức hệ của Đảng.* Trong thời đại toàn cầu hóa thông tin, các thế lực thù địch luôn tranh giành trận địa ý thức hệ với Đảng cộng sản. Chúng dùng mọi phương tiện thông tin làm phai nhạt lòng tin của quần chúng vào Đảng, vào chế độ, làm hỗn loạn tư tưởng trong xã hội, thậm chí tác động mạnh để đảng viên tự diễn biến, tự chuyển hóa. Vì vậy, Đảng phải kiên trì sự lãnh đạo ý thức hệ.

- *Kiên trì thực hiện tốt cơ chế hợp tác đa đảng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, phát triển chế độ đảng cầm quyền đặc sắc Trung Quốc, xử lý đúng đắn quan hệ giữa Đảng và Hiệp thương chính trị.*

- *Kiên trì cải thiện phương thức lãnh đạo của Đảng đối với các tổ chức xã hội, tăng cường ý thức phục vụ, hình thành sự hỗ trợ lành mạnh lẫn nhau giữa Đảng cầm quyền với Chính phủ, công dân xã hội, thắt chặt quan hệ giữa Đảng và quần chúng.*

Ba là, kiên trì cầm quyền theo pháp luật, thực hiện quản lý đất nước theo pháp luật.

Cầm quyền theo pháp luật là một khâu quan trọng trong quản lý đất nước theo pháp luật. Trong nhà nước pháp trị hiện đại, yêu cầu cơ bản về chính trị của đảng cầm quyền là đảng cầm quyền nhất định phải hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật. Đảng Cộng sản Trung Quốc trong thực tiễn cầm quyền luôn là tấm gương tốt cho toàn xã hội trong việc quán triệt thực hiện Hiến pháp và pháp luật.

Thực hiện sự quản lý đất nước theo pháp luật sẽ làm cho phương thức lãnh đạo và phương thức cầm quyền của Đảng có sự thay đổi sâu sắc. Sự quản lý này đòi hỏi tách rời Đảng và chính quyền, nhưng sự tách rời này không phải là Đảng không quản lý chính quyền mà là Đảng phải quản lý sâu sắc chính quyền. Vấn đề là quản lý chính quyền như thế nào và làm thế nào để vừa thể hiện sự lãnh đạo chính trị, tổ chức, tư tưởng, vừa thể hiện nguyên tắc của Đảng phải hoạt động trong phạm vi Hiến pháp và pháp luật, cũng là làm thế nào để đạt được “thống nhất giữa kiên trì sự lãnh đạo của Đảng, phát huy dân

chủ nhân dân và làm việc nghiêm túc theo pháp luật,... đảm bảo vai trò lãnh đạo hạt nhân của Đảng, trước sau luôn phát huy tư tưởng “nắm toàn diện, phối hợp nhịp nhàng giữa các bên”⁷. Để làm tốt điều này, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã chú trọng những điểm sau:

- *Xử lý đúng đắn quan hệ giữa Đảng với cơ quan quyền lực nhà nước.* Sự cầm quyền của Đảng thể hiện ở bình diện lãnh đạo cơ quan quyền lực nhà nước, đó là Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc và Đại hội đại biểu nhân dân địa phương các cấp tương ứng. Thực chất, sự lãnh đạo của Đảng là chuyển ý chí của Đảng thành ý chí của quốc gia, trong khi đó, ý chí của Đảng lại thể hiện thành đường lối, phương châm, chính sách của Đảng, vì vậy, sự lãnh đạo của Đảng với Đại hội đại biểu nhân dân cũng được thể hiện thông qua đường lối, phương châm, chính sách, chứ không phải lãnh đạo hành chính thông thường.

- *Xử lý đúng đắn quan hệ giữa Đảng và cơ quan hành chính nhà nước, quy phạm quan hệ của Đảng, Chính phủ.* Trong quan hệ giữa Đảng và Chính phủ, sự lãnh đạo của Đảng chủ yếu là quyết định những vấn đề trọng đại như đường lối, phương châm, chính sách, nhân sự quan trọng, giám sát việc chấp hành các công việc quan trọng. Đối với những công việc thường nhật nằm trong phạm vi thuộc về chức năng của các cơ quan hành chính thì quy định bằng pháp luật và chế độ do cơ quan hành chính thi hành theo pháp luật. Như vậy, tổ chức

Đảng ở vị trí cao hơn cơ quan hành chính, đảm bảo việc thực hiện ý chí của Đảng, và Đảng không trực tiếp giải quyết các mâu thuẫn xã hội.

- *Xử lý đúng đắn quan hệ giữa Đảng và cơ quan tư pháp, đảm bảo tính độc lập của tư pháp.* Tức là, phải thay đổi sự can thiệp trực tiếp của Đảng đối với công việc tư pháp; phải xử lý đúng đắn mối quan hệ pháp luật giữa chính sách của Đảng với thực tiễn tư pháp.

Bốn là, kiên trì cầm quyền dân chủ, kiên toàn chế độ tập trung dân chủ, hoàn thiện phương thức cầm quyền của Đảng

Cầm quyền dân chủ là cầm quyền dựa vào nhân dân, lấy phát triển dân chủ trong Đảng lôi kéo, dẫn dắt dân chủ trong nhân dân. Cầm quyền dân chủ đòi hỏi giải quyết những vấn đề sau: Cải cách và hoàn thiện chế độ Đại hội đại biểu và bầu cử đại biểu của Đảng; Thúc đẩy khoa học hóa, dân chủ hóa quyết sách; Tăng cường hạn chế và giám sát việc thực hiện quyền lực; Mở rộng quyền tham gia, quản lý, quyết sách và giám sát của công dân đối với công việc của nhà nước và xã hội.

*

Vấn đề phương thức cầm quyền của Đảng vừa là vấn đề lý luận, vừa là vấn đề thực tiễn quan trọng trong hệ thống lý luận cầm quyền. Phương thức cầm quyền có quan hệ chặt chẽ với xây dựng và nâng cao năng lực cầm quyền của Đảng, vì Đảng muốn cầm quyền tốt, ngoài các nhân tố như: ý tưởng chỉ đạo

khoa học, sự đảm bảo thể chế hoàn thiện, v.v., còn rất cần có phương pháp khoa học. Vì cầm quyền là một công trình có tính hệ thống vô cùng phong phú, phức tạp. Tuy nhiên, qua hơn 30 năm cải cách mở cửa, về mặt cầm quyền Đảng Cộng sản Trung Quốc đã đạt được những tiến triển nhất định. Có thể nói, kinh nghiệm cầm quyền của ĐCS Trung Quốc có giá trị tham khảo nhất định đối với sự cầm quyền của ĐCS Việt Nam hiện nay./.

---

¹ Phòng Nghiên cứu Văn hiến Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc: *Mao Trạch Đông, Đặng Tiểu Bình bàn về xây dựng Đảng*, Nxb. Văn hiến Trung ương, năm 1998, tr. 555.

² Hồ Cẩm Đào: *Nghiên túc tổng kết kinh nghiệm xây dựng năng lực cầm quyền, ra sức xây dựng lý luận cầm quyền của Đảng*, Nhân dân Nhật báo, ngày 1/7/2004.

³ Ôn Gia Bảo: *Đi sâu cải cách thể chế quản lý hành chính, đẩy mạnh việc thực hiện chuyển đổi chức năng Chính phủ*, Nhân dân Nhật báo, ngày 6/9/2003.

⁴ Xem Lý Quân Như: *Nhận thức mới về quy luật cầm quyền của Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Nxb Nhân dân, Triết Giang, 2003, tr. 156-157.

⁵ Xem Hoàng Minh Triết: *Tăng cường ý thức cầm quyền*, Nhân dân Nhật báo, ngày 27 tháng 11 năm 2013.

⁶ Cao Tân Dân: *Bàn về phương thức lãnh đạo và phương thức cầm quyền của Đảng Cộng sản*, Nxb Nhân dân Quảng Tây, năm 2003, tr. 197.

⁷ Giang Trạch Dân: *Giương cao ngọn cờ vĩ đại lý luận Đặng Tiểu Bình, thúc đẩy toàn diện sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, hướng tới thế kỷ XXI*, Nxb. Nhân dân, tháng 9, 1997, tr. 34.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ôn Gia Bảo: *Đi sâu cải cách thể chế quản lý hành chính, đẩy mạnh việc thực hiện chuyển đổi chức năng Chính phủ*, Nhân dân Nhật báo, ngày 6/9/2003.

2. Cao Tân Dân: *Bàn về phương thức lãnh đạo và phương thức cầm quyền của Đảng Cộng sản*, Nxb Nhân dân Quảng Tây, năm 2003.

3. Cao Tân Dân: *Yêu cầu mới với công tác xây dựng Đảng*, Mạng Tân văn, Đảng Cộng sản Trung Quốc, ngày 12-11-2012.

4. Giang Trạch Dân: *Giương cao ngọn cờ vĩ đại lý luận Đặng Tiểu Bình, thúc đẩy toàn diện sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, hướng tới thế kỷ XXI*, Nxb. Nhân dân, tháng 9, 1997.

5. Hồ Cẩm Đào: *Nghiên túc tổng kết kinh nghiệm xây dựng năng lực cầm quyền, ra sức xây dựng lý luận cầm quyền của Đảng*, Nhân dân Nhật báo, ngày 1/7/2004.

6. Vương Trường Giang: *Xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng dưới góc nhìn văn minh chính trị Trung Quốc*, Nxb. Nhân dân, Thượng Hải, 2005.

7. Lưu Bích Hương: *Nghiên cứu năng lực cầm quyền của Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Nxb. Phương Chính, Trung Quốc, 2003.

8. Lý Thận Minh: *Quản lý đất nước, quản lý Đảng phải nắm vững then chốt, then chốt của quản lý Đảng là xây dựng lý luận tư tưởng*, Mạng Tân Văn, Đảng Cộng sản Trung Quốc, ngày 14-12-2012.

9. Lý Quân Như: *Nhận thức mới về quy luật cầm quyền của Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Nxb Nhân dân, Triết Giang, 2003.

10. Phòng Nghiên cứu Văn hiến Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc: *Mao Trạch Đông, Đặng Tiểu Bình bàn về xây dựng Đảng*, Nxb. Văn hiến Trung ương, năm 1998.

---

11. Hoàng Minh Triết: *Tăng cường ý thức cầm quyền*, Nhân dân Nhật báo, ngày 27 tháng 11 năm 2013.

12. *Sách phụ đạo Nghị quyết Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc về tăng cường xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng*, Nxb. Nhân dân, 2004.

13. *Tuyển chọn những bài viết của Đặng Tiểu Bình*, Quyển 1-3, Nxb. Nhân dân, 1991.

14. *Tuyển tập Mao Trạch Đông*, Quyển 1-4, Nxb. Nhân dân, 1991.

15. *Tuyển tập Văn kiện Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Quyển 4 – 6, Nxb. Nhân dân Quảng Tây, 2003.